

Ewa Bobin-Dobrzańska  
Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego  
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, UWr

# Skarga na bezczynność

---

ART. 265 I 266 TFUE

# Informacje ogólne

---

- ❖ Przepis art. 265 stanowi konieczne uzupełnienie normy zawartej w art. 263, określającego zasady i warunki wnoszenia skarg w przedmiocie ważności aktów UE.
- ❖ Skarga na bezczynność/ zaniechanie z art. 265 TFUE jest skargą komplementarną względem skargi na nieważność/ o stwierdzenie nieważności z art. 263 TFUE.
- ❖ Celem obu skarg jest zapewnienie legalizmu oraz sprawnego funkcjonowania unijnego wymiaru sprawiedliwości
- ❖ Cel skargi z art. 265 TFUE: kontrola legalności zaniechania działania przez Unię i wymuszenie działania na organie.

# Podobieństwa i różnice pomiędzy skargą z 263 i 265 TFUE

---

## Podobieństwa

- Ten sam rodzaj środka prawnego – skarga;
- Przedmiotem skargi jest naruszenie prawa;
- Skarżący mają co do zasady te same prawa w obu postępowaniach;

## Różnice

- Poszerzona legitymacja czynna instytucji UE (w 265);
- Konieczność wezwania organu do działania (265);
- Liczba przesłanek nieważności: 4 (263) contra 1 (265);

# Art. 265 ak. 1 TfUE

---

*Jeśli Parlament Europejski, Rada Europejska, Rada, Komisja lub Europejski Bank Centralny, z naruszeniem Traktatów, zaniechają działania, Państwa Członkowskie i inne instytucje Unii mogą wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w celu stwierdzenia tego naruszenia. Niniejszy artykuł ma zastosowanie, na tych samych warunkach, do organów i jednostek organizacyjnych Unii, które zaniechają działania.*

# Art. 265 ak. 3 TfUE

---

*Każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść sprawę do Trybunału, na warunkach określonych w poprzednich akapitach, stawiając zarzut jednej z instytucji lub jednemu z organów lub jednej z jednostek organizacyjnych Unii, iż zaniechała wydania aktu skierowanego do niej, innego niż zalecenie lub opinia.*

# Instytucja UE właściwa do rozpoznania sprawy

---

- ❖ Sądem właściwym do rozpoznawania skarg wnoszonych w trybie art. 265 TFUE przez instytucje UE oraz państwa członkowskie jest, co do zasady, **Trybunał Sprawiedliwości**.
- ❖ Sądem właściwym rzeczowo do rozpoznawania skarg wnoszonych przez wszelkie podmioty prywatne jest **Sąd**.
- ❖ Od orzeczenia Sądu wydanego w trybie art. 265 przysługuje odwołanie do TS. Odwołanie wnosi się w terminie dwóch miesięcy od zawiadomienia o orzeczeniu i jest ono ograniczone do kwestii prawnych.

# Strony postępowania – legitymacja bierna

---

Skarga może być skierowana przeciwko:

- Parlamentowi Europejskiemu
- Radzie Europejskiej
- Radzie
- EBC
- Komisji
- Organom i jednostkom organizacyjnym Unii

w stosunku do wszelkich działań, które można tym instytucjom przypisać.

# Strony postępowania – legitymacja czynna

---

Skargę mogą wnieść dwie grupy podmiotów:

- Podmioty uprzywilejowane - Państwa Członkowskie i instytucje Unii (z wyjątkiem TSUE);
- Podmioty nieuprzywilejowane – osoby fizyczne i prawne.



# *Locus standi* podmiotów nieuprzywilejowanych

---

- ❖ Jednostki mogą skarżyć wyłącznie akty prawne o charakterze wiążącym.
- ❖ Mogą wszczynać postępowanie przede wszystkim w przypadku, gdy nie została skierowana do nich **decyzja**.
- ❖ TSUE dopuścił dodatkowo możliwość skarżenia niewydania **decyzji skierowanej do osoby trzeciej**, jeśli jej postanowienia dotyczyłyby powoda w sposób **bezpośredni i indywidualny**.
- ❖ TSUE w orzecznictwie dopuścił także możliwość skarżenia **aktów generalnych** - stosując przy tym test Plaumanna. Dopuszcza więc skargę jednostki na beczynność instytucji, jeżeli dopuściłby skargę tej samej jednostki o stwierdzenie nieważności spornego aktu (musiałby dotyczyć jej w sposób **bezpośredni i indywidualny**), gdyby został on wydany.

# Bezczynność podlegająca kontroli legalności

---

- ❖ Artykuł 265 wymienia jako podstawę zaskarżenia jedynie naruszenie traktatu.
- ❖ **Zaniechanie działania** - dot. NIEwydania aktu prawnego, który (gdyby został wydany) podlegałby kontroli w trybie art. 263 TFUE.
- ❖ Zarzut zaniechania nie może zostać postawiony, gdy wydanie aktu należy do kompetencji dyskrecjonalnych organu.
- ❖ Zarzucenie bezczynności musi dotyczyć zaniechania, które leżałoby w sferze kompetencji Unii.
- ❖ Zaskarżalny brak działania musi stanowić naruszenie Traktatów: naruszać ogólne zasady prawa, niewykonanie obowiązku nałożonego Traktatem.

# Zaskarżalna bezczynność

---

- ❖ Musi być bezprawna (zawiniona).
- ❖ Polega na niewydaniu aktu prawnego - „niedziałaniu” przez instytucję unijną, organ lub jednostkę organizacyjną UE.
- ❖ Skutkuje niewydaniem aktu prawnego.

# Art. 265 ak. 2 TfUE

---

*Skarga ta jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy dana instytucja, organ lub jednostka organizacyjna została uprzednio wezwana do działania. Jeśli **w terminie dwóch miesięcy** od tego wezwania instytucja, organ lub jednostka organizacyjna nie zajęła stanowiska, skarga może być wniesiona **w ciągu następnych dwóch miesięcy**.*

# Wezwanie organu do działania

---

- ❖ Zasadniczą przesłanką formalną dopuszczalności skargi na zaniechanie jest uprzednie wezwanie zainteresowanej instytucji lub organu UE do działania.
- ❖ Wezwanie musi mieć charakter wyraźny.
- ❖ Wezwanie do działania wszczyna tzw. postępowanie wstępne w ramach procedury skargi na bezczynność.
- ❖ Jeżeli w terminie 2 miesięcy od tego wezwania organ nie zajął stanowiska i/lub nie wydał aktu prawnego, skarga może być wniesiona w ciągu następnych dwóch miesięcy do TS lub Sądu – **formuła 2+2**.
- ❖ Zajęciem stanowiska jest takie zachowanie pozwanego, które w sposób wyraźny i rzeczywisty ujawnia jego intencje.

# Skutki stwierdzenia bezprawnej beczynności

---

- ❖ Ze względu na trudne warunki złożenia skargi, wyroki o stwierdzenie beczynności organu UE zapadają bardzo rzadko.
- ❖ Orzeczenie TSUE ma charakter deklaryjny - stwierdza, że zaniechanie organu UE jest sprzeczne z Traktatami.
- ❖ **Art. 266 TFUE**

# Art. 266 TFUE

---

*W przypadku orzeczenia o nieważności aktu przyjętego przez instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną lub stwierdzenia, iż zaniechanie przez nią działania jest sprzeczne z Traktatami, jest ona zobowiązana do podjęcia środków, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.*

*Zobowiązanie to nie narusza zobowiązania, jakie może wyniknąć z zastosowania artykułu 340 akapit drugi.*

- 
- ❖ Przepis art. 266 nakłada na wskazane w orzeczeniu podmioty bezwzględny obowiązek podjęcia takich działań, "które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej".
  - ❖ Przepis art. 266 pozostaje w ścisłym związku funkcjonalnym z art. 263 (dotyczącym skargi w przedmiocie ważności aktów prawa UE) oraz art. 265 (odnoszącym się do skargi na zaniechanie działania).



# Obowiązek wykonania wyroku stwierdzającego NIEWAŻNOŚĆ aktu prawnego

---

- ❖ Konstytutywny charakter orzeczenia stwierdzającego nieważność danego aktu prawa UE powoduje, że instytucja lub organ, które taki akt wydały, są zobowiązane do wykonania wyroku TSUE.
- ❖ Instytucje, których akt prawny został uznany za nieważny, są zobowiązane podjąć w rozsądnym terminie konieczne środki w celu wykonania orzeczenia (art. 266 TfUE)
  - ❖ Zastąpienie danego aktu nowym, zmiana niektórych przepisów
  - ❖ Zasada pewności prawa zakazuje retroaktywnego działania nowego aktu, zastępującego akt, którego stwierdzono nieważność.
- ❖ Brak podjętych środków = skarga na bezczynność z 265 TFUE.

# Obowiązek wykonania wyroku stwierdzającego ZANIECHANIE działania

---

- ❖ W odniesieniu do deklaratoryjnego orzeczenia wydanego w trybie art. 265 obowiązek instytucji i organów UE wynikający z art. 266 polegać będzie na podjęciu zaniechanego działania, zgodnie z zakresem powinności przewidzianych w konkretnej normie *acquis*.

Dziękuję za uwagę.

---